

โบราณสังวรวรรณ

ธรรมทรศนะ

สมเด็จพระญาณสังวร
สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

สารบัญ

ภาคยวทรทัศน์

แนวความเชื่อ

ความเชื่อฟัง

ความเชื่อถือ

ความเชื่อไม่ถือหรือความเชื่อวาง

พุทธศาสนิก

ทางศรัทธา

การทำบุญ

ศึกษา

ในภาษาสามัญ

ในทางธรรม

คำสั่ง

๑. คำสั่งคืออะไร

๒. คำสั่งเกิดขึ้นได้อย่างไร

๓. ที่เกิดแห่งปัญญา

๔. คำสั่งเป็นอมฤตพจน์

๕. คำสั่งเป็นธรรมเก่าแก่

๖. ควรพูดคำเช่นไร

๗. คำสั่งเช่นไรควรพูด

ศีลและทิวฐิที่ตี

ภาคมัชฌิมทรทัศน์

บวชตี

ศาสนากับชีวิต

ศาสนาคืออะไร

ศาสนาเครื่องบอกลักษณะคน

ทำไมคนจึงนับถือศาสนา

๓

๓

๕

๘

๑๗

๒๐

๒๖

๓๑

๓๑

๓๒

๓๕

๓๕

๓๕

๓๖

๓๘

๓๙

๓๙

๔๐

๔๒

๔๒

๕๑

๖๖

๖๖

๗๑

๗๒

เครื่องป้องกันภัยของชีวิต	๗๖
ที่พึ่งของชีวิต	๘๐
อานุภาพพระรัตนตรัย	๘๗
พระพุทธศาสนาและการนับถือพระพุทธศาสนาอย่างถูกต้อง	๙๐
มนุษยธรรม	๑๑๔
มนุษยธรรมที่ ๑	๑๑๕
มนุษยธรรมที่ ๒	๑๒๑
มนุษยธรรมที่ ๓	๑๒๗
มนุษยธรรมที่ ๔	๑๓๔
มนุษยธรรมที่ ๕	๑๔๐
ปกติภาพ-ปกติสุข	๑๔๖

ภาคปัจจุบันธรรม

พระพุทธศาสนากับสังคมไทย	๑๕๕
พระพุทธศาสนา	๑๕๕
คำสอนที่สำคัญบางข้อในพระพุทธศาสนา	๑๕๙
ความเจริญและความเสื่อมแห่งสังคมไทย	๑๖๗
กรรม	๑๗๘
ใจความสำคัญแห่งพระพุทธศาสนา	๒๑๓
ปัญหาที่พระพุทธเจ้าไม่ทรงพยากรณ์	๒๑๔
ทรงพยากรณ์เรื่องทุกข์และการแก้ทุกข์	๒๑๖
ทรงแสดงปัจจุบันธรรม	๒๑๗
การพยากรณ์ปัญหาของพระพุทธเจ้า	๒๑๘
ปัญหาของสัตว์โลก	๒๑๙
ต้นหา-ลูกศรเสียบแทงใจ	๒๒๐
นิพพาน-ความสิ้นต้นหา	๒๒๑
ปัญญาเครื่องถอนลูกศรหรือต้นหา	๒๒๒
ญาณในอริยสัจจ์ ๔	๒๒๓
สัจจญาณ	๒๒๔

กิจจญาณ	๒๒๕
กตญาณ	๒๒๕
อธิบายอริยสัจ	๒๒๖
กิจในอริยสัจ ๔	๒๒๘
กิจที่พึงทำในพระพุทธศาสนา	๒๓๐
สรูปพระพุทธศาสนา	๒๓๑
ศึกษาพระพุทธศาสนาเพื่ออะไร	๒๓๒
สัจจะ-ความจริง	๒๓๒
ความดี	๒๓๔
ความงาม	๒๓๕
ความเข้าใจเรื่องจิตตภาวนา	๒๓๘
ศีลเป็นภาคพื้นของสมาธิและปัญญา	๒๓๘
ศีลมุ่งความงดเว้นจากอกุศลเจตนา	๒๔๐
มีความสำรวมใจคู่กับศีล	๒๔๑
มีหิริและโอตตปปะ	๒๔๒
มีอินทริยสังวร	๒๔๓
สมถกรรมฐานและวิปัสสนากรรมฐาน	๒๔๔
อริยสาวกย่อมมีจิตตภาวนา	๒๔๕
สุปาทีเสสนิพพานและอนุปาทีเสสนิพพาน	๒๔๗
ประโยชน์สุขที่บริสุทธิ์เกิดจากจิตที่บริสุทธิ์	๒๔๘
แนวปฏิบัติในการทำจิตตภาวนา	๒๕๐
ศีลและวินัย	๒๕๑
อริยกันตศีล	๒๕๓
ปฏิบัติในศีลเพื่อชำระกิเลส	๒๕๔
ปฏิบัติในศีลเพื่อสมาธิหรือความสงบใจ	๒๕๔
สรูปสี่วิสุทธิ	๒๕๕
จิตตวิสุทธิ	๒๕๖
อารมณ ๖	๒๕๖

นิวรรณ์ ๕	๒๕๗
กรรมฐานสำหรับแก้จริต ๖	๒๕๙
จริต ๔ และสติปัฏฐาน ๔	๒๖๐
กรรมฐาน ๘๔,๐๐๐	๒๖๑
การแสดงธรรมของพระพุทธเจ้า	๒๖๓
สรุปหลักปฏิบัติกรรมฐาน ๕ ประการ	๒๖๔
การชำระทิฏฐิเป็นวิปัสสนากรรมฐาน	๒๖๗
รู้ขั้น ๕ หรือนามรูป	๒๖๘
รู้อายตนะ ๑๒	๒๖๙
รู้ธาตุ ๑๘	๒๗๐
รู้สภาพหรือสภาวะธรรม	๒๗๐
รู้สามัญลักษณะ	๒๗๑
สรุปการชำระทิฏฐิ	๒๗๓
ชำระความสงสัยที่เกิดขึ้น	๒๗๔
ละความสงสัยเกี่ยวกับตัวเราของเรา	๒๗๕
พิจารณาจับเหตุปัจจัยของขั้น ๕ หรือนามรูป	๒๗๖
รู้จักสามัญปัจจัยและวิสามัญปัจจัย	๒๗๘
กำหนดพิจารณานามรูป	๒๘๑
วิปัสสนาญาณหรือวิปัสสนาปัญญา	๒๘๓
วิปัสสนูปกิเลส	๒๘๔
พิจารณาสรุปลงในสังขารโดยไตรลักษณ์	๒๘๘
วิปัสสนาญาณ ๙	๒๘๙
วิสุทธิขั้นกำจัดกิเลสได้หรือพ้นโลก	๒๙๓
อริยบุคคล	๒๙๔
โลกุตตรธรรม	๒๙๕
วิปัสสนาญาณ ๑๖ ชั้น	๒๙๗
โลกุตตรธรรมเป็นธรรมะที่บรรลุถึงได้	๒๙๙